

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**

**Факультет (інститут) географічний**

**Кафедра економічної та соціальної географії**

**СИЛАБУС**  
**обов'язкового освітнього компонента**

**Географія сільського господарства й агробізнесу**  
(назва освітнього компонента)

**рівень вищої освіти** бакалавр

**спеціальність** 106 Географія  
(шифр і назва спеціальності)

**освітньо-професійна програма** Географія  
(назва освітньо-професійної програми)

**Силабус обов'язкового освітнього компонента** “Географія сільського господарства й агробізнесу” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *106 Географія*, освітньо-професійної програми *Географія*.

**Розробник:** Сосницька Я. С., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії  
(ПП, посада, науковий ступінь, вчене звання)

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної програми:

Міщенко О. В.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії**

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри  
економічної та соціальної географії:

Погребський Т. Г

## І. Опис освітнього компонента

| Найменування показників           | Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень                                                                                                                                            | Характеристика освітнього компонента |
|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Денна форма навчання              | <b>Галузь знань:</b><br><u>10 Природничі науки</u><br><b>Спеціальність:</b><br><u>106 Географія</u><br><b>Освітньо-професійна програма</b> <u>Географія</u><br>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти | обов'язковий                         |
| Кількість годин/кредитів<br>120/4 |                                                                                                                                                                                                           | Рік навчання – 4                     |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Семестр – 7                          |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Лекції – 32 год.                     |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Практичні (семінари) – 32 год.       |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Самостійна робота – 48 год.          |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Консультації – 8 год.                |
|                                   |                                                                                                                                                                                                           | Форма контролю: <u>іспит</u>         |
| Мова навчання                     |                                                                                                                                                                                                           | українська                           |

## ІІ. Інформація про викладача

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Викладач                              | Сосницька Ярослава Сергіївна                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Науковий ступінь                      | Кандидат географічних наук                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Вчене звання                          | Доцент кафедри економічної та соціальної географії                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Посада                                | Доцент кафедри економічної та соціальної географії                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Профайл                               | <a href="https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%AF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0">https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%AF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0</a> |
| Телефон                               | +380991674546                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| e-mail                                | Sosnytko.yaroslava@vnu.edu.ua                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Дні занять (електронний розклад)      | <a href="http://94.130.69.82">http://94.130.69.82</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Консультації                          | Очні консультації: аудиторія С-605а                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Дистанційний курс на платформі Moodle | <a href="https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2780">https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2780</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

### III. Опис освітнього компонента

#### *Анотація курсу*

Курс «Географія сільського господарства й агробізнесу» передбачає ознайомлення із особливостями територіальної організації сільського господарства та агробізнесу, як нової форми функціонування агропромислового комплексу. Розглядаються питання сучасного функціонування різних ланок агробізнесу в Україні та у світі. Особлива увага приділяється продовольчій безпеці.

**Пререквізити:** ландшафтознавство, ґрунтознавство з основами ґрунтів, метеорологія та кліматологія, фізична географія України.

**Постреквізити:** економічна та соціальна географія України, регіональна економічна та соціальна географія світу.

#### *Мета і завдання освітнього компонента*

Метою дисципліни «Географія сільського господарства й агробізнесу» є освоєння теоретичних знань та вивчення особливостей сучасного сільського господарства, закономірностей формування, функціонування агропромислових комплексів як територіальних структур сучасного господарства, тенденції розвитку агробізнесу, як нової форми АПК; забезпечення достатнього рівня практичних навичок у здобувачів вищої освіти, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань організаційних процесів щодо управління аграрним бізнесом та пріоритетних напрямків їх розвитку; вмінь, спрямованих на оволодіння методами наукового дослідження і обґрунтованого підходу до вирішення складних питань створення і ведення господарства в умовах ринку, на засадах приватної власності на землю і майно, вести господарську діяльність, з метою підвищення ефективності та прибутковості створеного бізнесу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (ПРН1); знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (ПРН2); пояснювати особливості організації географічного простору (ПРН 3); аналізувати географічний потенціал території (ПРН 4); збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (ПРН 5); визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових (ПРН 7); астосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (ПРН 8); аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ПРН 9); знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (ПРН 10); дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки (ПРН 11); знати та вміти застосовувати на практиці методичний інструментарій географічної науки (12).

До кінця навчання студенти набудуть такі **загальні компетентності:**

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7); навички міжособистісної взаємодії (ЗК 8); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 12);

**фахові компетентності:** здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів (ФК 1); здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства (ФК 2); здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (ФК 3); здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтно-оболонки (ФК 4); здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах (ФК 5); здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання (ФК 6); знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації (ФК 7); самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати (ФК 8); здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (ФК 9); здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси (ФК 10); здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах (ФК 11); здатність проводити регіональні дослідження (ФК 12).

#### IV. Структура освітнього компонента

| Назви змістових модулів і тем                                                       | Усього | Лек. | Практ. | Конс. | Самостійна робота | Форма контролю* | Бали |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------|------|--------|-------|-------------------|-----------------|------|
| <b>Змістовий модуль 1. Географія галузей сільського господарства та агробізнесу</b> |        |      |        |       |                   |                 |      |
| Тема 1. Вступ до курсу «Географія сільського господарства та агробізнесу».          | 7      | 2    | 2      |       | 3                 | О, ПЗ, С,       | 2    |
| Тема 2. Агропромислова інтеграція. Структура агробізнесу і АПК.                     | 8      | 2    | 2      | 1     | 3                 | ПЗ, О, Т        | 2    |
| Тема 3. Умови та                                                                    | 7      | 2    | 2      |       | 3                 | ПЗ, О, С, ,     | 2    |

|                                                                                                            |    |    |    |   |    |            |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|----|---|----|------------|----|
| чинники розвитку сільського господарства та агробізнесу.                                                   |    |    |    |   |    | Т          |    |
| Тема 4. Географія сільського господарства. Рослинництво.                                                   | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | О, ПЗ, РС  | 2  |
| Тема 5. Географія сільського господарства. Тваринництво.                                                   | 7  | 2  | 2  |   | 3  | Т, О, РС   | 2  |
| Тема 6. Географія переробних галузей агробізнесу.                                                          | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | ПЗ, О, С   | 2  |
| Тема 7. Географія виробничої та соціальної інфраструктури АПК.                                             | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | С, Т       | 2  |
| Тема 8. Географія виробництва засобів виробництва для АПК.                                                 | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | С, ПЗ, О   | 2  |
| Модульна контрольна робота № 1                                                                             | 30 |    |    |   |    |            |    |
| Разом за змістовим модулем 1                                                                               | 61 | 16 | 16 | 5 | 24 |            | 46 |
| Змістовий модуль 2. Продовольча безпека. Форми функціонування агробізнесу.                                 |    |    |    |   |    |            |    |
| Тема 9. Продовольчий маркетинг                                                                             | 7  | 2  | 2  |   | 3  | О, ПЗ, Т   | 3  |
| Тема 10. Організаційно-правові форми господарювання у сільському господарстві та агробізнесі.              | 7  | 2  | 2  |   | 3  | О, ПЗ,     | 3  |
| Тема 11. Форми агропросислової інтеграції. Агропромислові кластери                                         | 7  | 2  | 2  |   | 3  | О, ПЗ      | 3  |
| Тема 12. Зовнішньоекономічні зв'язки АПК. Географія інвестиційної діяльності у аграрному секторі економіки | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | С, Т       | 3  |
| Тема 13. Україна на світовому ринку аграрної продукції.                                                    | 8  | 2  | 2  | 1 | 3  | О, ПЗ, ПКР | 3  |
| Тема 14. Продовольча безпека.                                                                              | 7  | 2  | 2  |   | 3  | ПЗ, О      | 3  |

|                                                                                |            |           |           |          |           |              |            |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|-----------|----------|-----------|--------------|------------|
| Тема 15. Міжнародний агробізнес. Регіональні віднімності розвитку агробізнесу. | 7          | 2         | 2         |          | 3         | О, С, ПЗ, К, | 3          |
| Тема 16. Світові тенденції розвитку агробізнесу.                               | 8          | 2         | 2         | 1        | 3         | С            | 3          |
| Модульна контрольна робота № 2                                                 | 30         |           |           |          |           |              |            |
| Разом за змістовим модулем 2                                                   | 59         | 16        | 16        | 3        | 24        |              | 54         |
| <b>Усього годин</b>                                                            | <b>120</b> | <b>32</b> | <b>32</b> | <b>8</b> | <b>48</b> |              | <b>100</b> |

\*Форма контролю: поточне оцінювання (письмова контрольна робота (ПКР), тези (ТЕ), тести (Т), розгляд ситуацій (РС), виконання (ПЗ) та здача практичних завдань (О), семінари (С), розгляд кейсів (К), модульний контроль, підсумковий контроль у формі іспиту.

## V. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 15-20 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файловій папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

| № з/п | Тема                                                                                                                                                   |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Методи дослідження географії АПК.                                                                                                                      |
| 2     | Особливості розміщення об'єктів організаційно-технічної, фінансово-кредитної та організаційно-дослідницької інфраструктури агробізнесу.                |
| 3     | Рівень продовольчої доступності в Україні.                                                                                                             |
| 4     | Зарубіжний досвід агробізнесової діяльності.                                                                                                           |
| 5     | Поняття світового ринку сільськогосподарської сировини та продовольства.                                                                               |
| 6     | Сучасні тенденції на світовому ринку сільськогосподарської сировини і продовольства.                                                                   |
| 7     | Світовий ринок зерна.                                                                                                                                  |
| 8     | Місце України на світових продовольчих ринках.                                                                                                         |
| 9     | Міжнародне співробітництво у сфері виробництва сільськогосподарської сировини та продовольства. Продовольча та сільськогосподарська організація (ФАО). |

|    |                                                                                            |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10 | Особисті селянські господарства в Україні.                                                 |
| 11 | Фермерські господарства в Україні.                                                         |
| 12 | Агропромислове районування України.                                                        |
| 13 | Резерви підвищення продуктивності агропромислового виробництва.                            |
| 14 | Тенденції науково-технічного прогресу в сільськогосподарському виробництві.                |
| 15 | Біологічні резерви збільшення продовольчих ресурсів.                                       |
| 16 | Нетрадиційні методи збільшення продовольчих ресурсів.                                      |
| 17 | Земельна реформа в Україні.                                                                |
| 18 | Соціальна інфраструктура в сільській місцевості.                                           |
| 19 | Основні організаційні форми агропромислового виробництва.                                  |
| 20 | Екологізація агробізнесу.                                                                  |
| 21 | Вплив сільськогосподарського виробництва на стан навколишнього середовища.                 |
| 22 | Економічні механізми екологізації агробізнесу.                                             |
| 23 | Основні функції органів державного регулювання агробізнесу.                                |
| 24 | Необхідність поєднання ринкового механізму і державного регулювання агробізнесу.           |
| 25 | Форми та методи регулювання агропромислового виробництва і розвитку агробізнесу в регіоні. |
| 26 | Особливості державного регулювання агробізнесу в різних країнах                            |
| 27 | Основні напрямки вдосконалення державного регулювання агробізнесу в Україні.               |
| 28 | Агробізнес у найбільш розвинутих країнах.                                                  |
| 29 | Аграрні реформи в країнах Східної Європи і СНД.                                            |
| 30 | Агропромислові комплекси країн, що розвиваються.                                           |
| 31 | Аграрні кластери України.                                                                  |
| 32 | Іноземні інвестиції в харчову промисловість України.                                       |
| 33 | Фактори розміщення та географія агропромислових бірж, ярмарків, виставок, аукціонів.       |
| 34 | Організаційно-дослідницька інфраструктура агропродовольчого ринку України.                 |
| 35 | Проблеми й перспективи розвитку харчової промисловості України.                            |
|    | <b>Разом</b>                                                                               |

## VI. Методи та форми оцінювання

Методи: лекції, практичні (семінарські) заняття, методи проблемного навчання, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні, інтерактивні; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна), консультації.

Форми оцінювання: усне опитування (індивідуальне, фронтальне). Оцінка участі у дискусії за питаннями для обговорення. Перевірка виконання завдань практичних робіт (індивідуальних, кооперовано-групових) та завдань для самостійного опрацювання. Тестування, модульна контрольна робота, екзамен.

## **VII. Політика оцінювання**

### ***Політика викладача щодо студента***

**Академічна доброчесність:** виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

**Відвідування занять** дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

**Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

**Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:**

- Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
- Індивідуальна консультація може бути надана здобувачу освіти в аудиторії (згідно розкладу консультацій), в телефонному режимі, у формі відповіді на письмовий запит, надісланий на електронну пошту викладача.

### ***Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента***

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» ([https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022\\_Визнання\\_резул\\_татів\\_ВНУ\\_ім.\\_Л.У.\\_ред.pdf](https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf)).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

## **VIII. Підсумковий контроль**

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки [https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023\\_Polozh\\_pro\\_otzin.pdf](https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf)

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента, становить 40 балів. При цьому

враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; вимоги академічної доброчесності; своєчасність виконання завдання.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Якщо підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

### ***Шкала оцінювання***

Переведення оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в лінгвістичну шкалу та шкалу ECTS здійснюється наступним чином:

| Оцінка в балах | Лінгвістична оцінка | Оцінка за шкалою ECTS |                                            |
|----------------|---------------------|-----------------------|--------------------------------------------|
|                |                     | оцінка                | пояснення                                  |
| 90–100         | Відмінно            | A                     | відмінне виконання                         |
| 82–89          | Дуже добре          | B                     | вище середнього рівня                      |
| 75–81          | Добре               | C                     | загалом хороша робота                      |
| 67–74          | Задовільно          | D                     | непогано                                   |
| 60–66          | Достатньо           | E                     | виконання відповідає мінімальним критеріям |
| 1–59           | Незадовільно        | Fx                    | Необхідне перескладання                    |

### **ІХ. Орієнтований перелік питань до екзамену**

1. Суть та структура сільського господарства.
2. Суть та значення агробізнесу.
3. Агробізнес – як нова форма функціонування АПК.
4. Суть та значення поняття «агропромисловий комплекс».
5. Галузева структура агробізнесу.
6. Територіальна структура агробізнесу.
7. Локальні форми територіальної організації агробізнесу.

8. Організаційно-управлінська структура агропромислового комплексу.
9. Агропромислова інтеграція. Вертикальна інтеграція.
10. Агропромислова інтеграція. Горизонтальна інтеграція.
11. Земля, як основний засіб праці у сільському господарстві.
12. Природно-географічні умови розвитку сільського господарства.
13. Суспільно-географічні чинники функціонування агробізнесу.
14. Економічні чинники розвитку агробізнесу.
15. Рослинництво, як галузь сільського господарства.
16. Сучасний стан та особливості розвитку зернового комплексу України.
17. Стан та особливості вирощування технічних культур.
18. Картоплярство України.
19. Особливості вирощування овочів в Україні. Регіональні відмінності.
20. Тваринництво – як галузь сільського господарства.
21. Сучасний стан та регіональні відмінності розвитку тваринництва в Україні.
22. Харчова промисловість України: проблеми та перспективи розвитку.
23. Галузі легкої промисловості, що використовують сільськогосподарську сировину.
24. Виробнича інфраструктура АПК.
25. Соціальна інфраструктура агробізнесу.
26. Виробництво засобів виробництва у агробізнесі.
27. Форми господарювання у сільському господарстві.
28. Сільськогосподарське підприємство, як особлива форма господарювання.
29. Фермерське господарство, як форма господарювання.
30. Роль та значення особистих селянських господарств.
31. Форми агропромислової інтеграції.
32. Агропромислові (агробізнесові) кластери.
33. Суть продовольчої безпеки.
34. Індикатори продовольчої безпеки.
35. Проблеми продовольчого забезпечення у світі.
36. Продовольча безпека регіонів України.
37. Методи дослідження географії АПК.
38. Особливості розміщення об'єктів організаційно-технічної, фінансово-кредитної та організаційно-дослідницької інфраструктури агробізнесу.
39. Рівень продовольчої доступності в Україні.
40. Зарубіжний досвід агробізнесової діяльності.
41. Поняття світового ринку сільськогосподарської сировини та
42. продовольства.
43. Сучасні тенденції на світовому ринку сільськогосподарської сировини і продовольства.
44. Світовий ринок зерна.
45. Місце України на світових продовольчих ринках.
46. Міжнародне співробітництво у сфері виробництва сільськогосподарської сировини та продовольства. Продовольча та сільськогосподарська організація (ФАО).

47. Особисті селянські господарства в Україні.
48. Фермерські господарства в Україні.
49. Агропромислове районування України.
50. Резерви підвищення продуктивності агропромислового виробництва.
51. Тенденції науково-технічного прогресу в сільськогосподарському виробництві.
52. Біологічні резерви збільшення продовольчих ресурсів.
53. Нетрадиційні методи збільшення продовольчих ресурсів.
54. Земельна реформа в Україні.
55. Соціальна інфраструктура в сільській місцевості.
56. Основні організаційні форми агропромислового виробництва.
57. Екологізація агробізнесу.
58. Вплив сільськогосподарського виробництва на стан навколишнього середовища.
59. Економічні механізми екологізації агробізнесу.
60. Основні функції органів державного регулювання агробізнесу.
61. Необхідність поєднання ринкового механізму і державного регулювання агробізнесу.
62. Форми та методи регулювання агропромислового виробництва і розвитку агробізнесу в регіоні.
63. Особливості державного регулювання агробізнесу в різних країнах
64. Основні напрямки вдосконалення державного регулювання агробізнесу в Україні.
65. Агробізнес у найбільш розвинутих країнах.
66. Аграрні реформи в країнах Східної Європи і СНД.
67. Агропромислові комплекси країн, що розвиваються.
68. Аграрні кластери України.
69. Іноземні інвестиції в харчову промисловість України.
70. Фактори розміщення та географія агропромислових бірж, ярмарків, виставок, аукціонів.

## **Х. Рекомендована література та Інтернет-ресурси**

1. Аграрна економіка: Підручник / Д.К. Семенда, О.І. Здоровцов, П.С. Котик, О.О. Школьний, О.Л. Бурляй, М.А. Коротєєв, Л.Ф. Бурик, А.П. Бурляй, А.І. Кисіль, К.Г. Гайдай: За ред. Д.К. Семенди та О.І. Здоровцова. Умань, 2005. 318 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. Підручник. К.: КНЕУ, 2018. 426 с.
3. Балабанов Г.В., Кобзєв О.М., Семенченко Г.В. Трансформація структури сільськогосподарського виробництва України: регіональний аспект. К., 2000.

4. Економіка розвитку: Підручник / О.М. Царенко, Н.О. Бей, І.І. Д'яконова, І. В. Сало; за ред. д.е.н., професора І.В. Сало. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 590 с.
5. Саблук П.Т. Зміст і складові аграрних перетворень на сучасному етапі, стан їх проведення. К.: ІАЕ УААН, 1998. 215 с.
6. Семенов В.Ф., Сіваченко І.Ю., Федоряка В.П. Загальний курс агробізнесу. К, 2000.
7. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкових умовах. К.: ІАЕ, 2002. 518 с.
8. Слав'юк Р. А. Асоційовані форми аграрного бізнесу: особливості утворення, практика функціонування, перспективи регулювання. Луцьк : Вежа, 2000. 322 с.
9. Сонько С.П., Кулішов В.В., Мустафін В.І. Ринок і регіоналістика. Навч. посібник. Київ: Ніка Центр, Ельга, 2002. 408 с.
10. Сухий П. О. Агропродовольчий комплекс Західноукраїнського регіону: монографія. Чернівці, Рута, 2008. 400 с.
11. Хорунжий М.Й. Організація агропромислових комплексів. К., 2001.
12. Шубравська О.В. Сталий розвиток агропродовольчої системи України. К., 2002.

#### *Інформаційні ресурси*

1. Агробізнес-кур'єр: всеукраїнська аграрна газета. – Режим доступу: <http://www.agrobiz.com.ua/>
2. Агробізнес сьогодні. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/>
3. Агробізнес: Український агропортал. – Режим доступу: <http://www.agrobiznes.com.ua/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>